

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!



V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!



dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

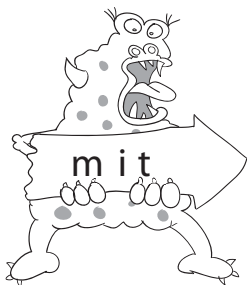


MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!





**Mit št. 5:
Znanje šolarjev v devetletki
je primerljivo, celo boljše od
vrstnikov v razvitih državah!**

Cilj prenove osnovne šole: DOSEČI MEDNARODNO PRIMERLJIVE STANDARDE IN RAVEN ZNANJA! (Cilji kurikularne prenove, 1995)

»Nadpovprečni smo v naravoslovju, rahlo nadpovprečni v matematiki.«
Dr. Janez Krek, 2011.

»Če država ne bi stala za šolskim sistemom, ki je tudi po rezultatih preverjanja znanja primerljiv z državami s kakovostnim šolskim sistemom, bi bil to korak, ki bi nas vračal v čase pred Marijo Terezijo.«
Dr. Ljubica Marjanovič Umek, 2009

»Slovenija je nadpovprečna!«
Seminar šolsko polje, razlaga rezultatov, 4. razred. naravoslovje, TIMSS 2007.

»Kot smo že zapisali, je 522 točk pomembno višji dosežek, kot je bil povprečen dosežek PIRLS 2006.«
Dr. Ljubica Marjanovič Umek in dr. Slavko Gaber, 2006

Na prvi pogled se zdijo dosežki naših šolarjev v mednarodnih raziskavah znanja kar spodbudni. Naši šolarji v teh raziskavah dosegajo povprečne, celo nadpovprečne rezultate. Vendar imajo ugotovitve o nadpovprečnem znanju slovenskih šolarjev pomembno senčno plat: ne upoštevajo, da v teh raziskavah sodelujejo tudi manj razvite države in šolski sistemi (*npr. Iran, Tunizija, Katar, Jemen, Palestina, Botsvana, Salvador, Gana idr.*). Ko dosežke naših šolarjev primerjamo s povprečji, jih torej primerjamo tudi z dosežki vrstnikov iz vseh držav. Čeprav cenimo izobraževalna prizadevanja vseh držav, cilj našega vpljučevanja v mednarodne raziskave

znanja ne sme biti samozadovoljstvo ob spoznanju, da naši šolarji znajo več od vrstnikov iz manj razvitih držav. Primerjati se moramo z razvitimi državami (*s katerimi se navadno primerjamo, kadar govorimo o mednarodno primerljivih standardih*). Takrat pa se podoba rezultatov in znanja naših šolarjev spremeni v precej manj razveseljivo: znanje slovenskih šolarjev v mednarodnih raziskavah večinoma zaostaja za povprečnimi rezultati vrstnikov v razvitih državah.

Raziskava TIMSS - mlajši šolarji

Slovenski devetletniki so v raziskavi TIMSS 2007 pri matematiki povprečno dosegli 502 točki (*mednarodno povprečje je 500 točk, tako kot v vseh raziskavah TIMSS, PISA in PIRLS*). A če želimo mednarodne raziskave znanja izkoristiti za trezne ocene in smiselne izboljšave slovenske osnovne šole (*kar naj bi bil osrednji namen sodelovanja v njih*), moramo biti bolj zahtevni in rezultate naših šolarjev primerjati z rezultati vrstnikov v tistih državah, med katere sodimo, ali vsaj želimo soditi. Ob teh primerjavah se mit o “povprečnem znanju” razpoči kot milni mehurček: znanje naših četrtošolcev v resnici zaostaja za povprečnim znanjem vrstnikov v razvitih državah (Tabela 13).

Kako pa je z dosežki na področju naravoslovja (*na tem področju slovenski šolarji tradicionalno dosegajo boljše rezultate kot pri matematiki*)? Slovenski devetletniki so v raziskavi TIMSS 2007 pri naravoslovju povprečno dosegli 518 točk. Razlage o “nadpovprečnem” znanju naravoslovja naših šolarjev so torej zdijo na prvi pogled povsem na mestu. A če za referenčni okvir vzamemo razvite države, se slika ponovno spremeni: “nadpovprečni” dosežki slovenskih četrtošolcev so namreč v resnici pod povprečjem razvitih držav (Tabela 14).

Primerjava znanja matematike in naravoslovja med slovenskimi devetletniki in vrstniki iz razvitih držav torej ne potrjuje vere v “nadpovprečno znanje” slovenskih devetletnikov po uvedbi devetletke.

Tabela 13: Povprečni dosežki devetletnikov pri matematiki, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija	502
Razvite države	527
Države EU	512
Države OECD	516

Tabela 14: Povprečni dosežki devetletnikov pri naravoslovju, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija	518
Razvite države	532
Države EU	525
Države OECD	528

Raziskava TIMSS - starejši šolarji

Kako pa je pri starejših šolarjih?

Tako kot četrtošolci so tudi slovenski osmošolci v raziskavi TIMSS 2007 pri matematiki dosegli rezultat v mednarodnem povprečju: povprečno so dosegli 501 točko. Tudi ta rezultat na prvi pogled upravičuje

Tabela 15: Povprečni dosežki trinajstletnikov pri matematiki, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija (vsi učenci)	501
Razvite države	523
Države EU	499
Države OECD	508

razlage o "povprečnem" znanju matematike naših šolarjev, ki smo jih slišali v zadnjih letih (*ne pa tudi sanj o "rahlo nadpovprečnem znanju"*). Če pa rezultate naših osmošolcev primerjamo z vrstniki iz razvitih držav, se celo pravljica o "povprečnem znanju" matematike hitro konča: znanje naših osmošolcev v resnici zaostaja za povprečnim znanjem vrstnikov v večini razvitih držav (Tabela 15).

Ste za trenutek pomislili "*saj znajo približno toliko matematike kot vrstniki iz držav članic EU*"? Primerjava z dosežki vrstnikov v članicah EU se res zdi ugodna, vendar je ta podatek nekoliko varljiv. Leta 2007 namreč večje število članic EU, v katerih so učenci v prejšnjih letih dosegali nadpovprečne rezultate (*Belgija, Nizozemska, Estonija, idr.*), v raziskavo ni vključilo svojih osmošolcev.

Ker je povprečje znanja matematike v državah EU v letu 2007 nižje od leta 2003 zaradi odsotnosti nekaterih držav iz raziskave, je za razumevanje zaostanka slovenskih šolarjev za vrstniki iz razvitih držav smiselno v tabelo vključiti tudi podatek iz leta 2003, ko je v raziskavi

Tabela 15a: Povprečni dosežki trinajstletnikov pri matematiki, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija (devetletka)	495
Razvite države	523
Države EU (2003)	516
Države OECD	508

sodelovalo več članic EU (Tabela 15a); ta podatek je namreč bolj verodostojen pokazatelj ravni znanja v državah EU. Da bi še bolje razumeli, kje se v tem trenutku nahaja slovenska osnovna šola, pa iz tabele izločimo še dosežke tistih naših šolarjev, ki so hodili v stari osemletni program (ki je danes že stvar preteklosti) in upoštevajmo le učence, ki so od prvega razreda hodili v devetletni program, v katerega danes hodijo vsi slovenski učenci.

Dosežki slovenskih šolarjev v razskavi TIMSS 2007 opozarjajo, da današnja slovenska osnovna šola ne dosega zastavljenega cilja. Naši učenci pri znanju matematike ne le zaostajajo za znanjem vrstnikov iz razvitih držav: novi devetletni šolski program očitno ne prispeva k zmanjševanju tega zaostanka, pač pa ga celo povečuje. To spoznanje si vsekakor zasluži veliko več resne analize, kot smo je videli v šolskem prostoru v zadnjih letih.

Kako pa je z naravoslovjem? Slovenski osmošolci so v raziskavi TIMSS 2007 dosegli nadpovprečen rezultat. Tudi če upoštevamo le razvite države, je znanje naših osmošolcev nadpovprečno (Tabela 16). To pa pomeni, da je znanje naravoslovja v osmem razredu edino področje v raziskavi TIMSS, kjer so slovenski šolarji dejansko izkazali nadpovprečno znanje.

Ker je povprečno znanje v državah EU v letu 2007 nižje zaradi odsotnosti nekaterih držav iz raziskave, je smiselno v tabelo vključiti tudi podatek iz leta 2003, ko je v raziskavi sodelovalo več članic EU. Za boljše razumevanje dosežka slovenskih osmošolcev je smiselno iz tabele tudi izločiti dosežke tistih naših šolarjev, ki so hodili v stari osemletni program (*ki je danes že zgodovina*) in upoštevati le učence, ki so od prvega razreda hodili v devetletni program. V popravljeni tabeli naši šolarji še vedno dosegajo nadpovprečno znanje, vendar se izkaže, da je velik del prednosti pred razvitimi državami iz prejšnje tabele le navidezen (Tabela 16a).

- - -

Raziskava TIMSS torej v glavnem kaže, da so prepričanja o nadpovprečnih dosežkih naših šolarjev prejkone prazen mit. Slovenski šolarji v znanju v glavnem zaostajajo za vrstniki iz razvitih držav (razen v osmem razredu pri naravoslovju) in noben podatek ne kaže, da bi devetletka kakor koli prispevala k zmanjševanju tega zaostanka, prej nasprotno.

Tabela 16: Povprečni dosežki trinajstletnikov pri naravoslovju, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija (vsi učenci)	538
Razvite države	527
Države EU	515
Države OECD	521

Tabela 16a: Povprečni dosežki trinajstletnikov pri naravoslovju, TIMSS, 2007.

	Povprečen dosežek
Vse države	500
Slovenija (devetletka)	530
Razvite države	527
Države EU (2003)	522
Države OECD	521

Kako pa je z znanjem naših šolarjev po končani osnovni šoli? Tu nam največ pove raziskava PISA, ki zajame dijake prvih letnikov srednje šole, ki so v preteklem šolskem letu zaključili osnovnošolsko izobraževanje.

Raziskava PISA - dijaki 1. letnikov srednje šole

Matematični dosežki slovenskih dijakov v raziskavi PISA 2009 so približno v povprečju dosežkov razvitih držav (Tabela 17). Vendar so nekoliko nižji kot v predhodni raziskavi v letu 2006 (*ko je raziskava zajela pretežno dijake, ki so osnovno šolo opravili v celoti po starem osemletnem programu*).

Pri znanju naravoslovja je nekoliko drugače: dosežki slovenskih dijakov v raziskavi PISA 2009 na področju naravoslovnih kompetenc

Tabela 17: Dosežki učencev pri matematični pismenosti, PISA 2006 in PISA 2009.

	PISA 2006	PISA 2009
Slovenija (osemletka)	504	504
Slovenija (devetletka)		500
Razvite države	502	503
Države EU	499	498

Tabela 18: Dosežki učencev pri naravoslovnih pismenosti, PISA 2006 in PISA 2009.

	PISA 2006	PISA 2009
Slovenija (osemletka)	519	513
Slovenija (devetletka)		512
Razvite države	505	506
Države EU	504	504

nekaj šolarjev, ki so imeli za sabo vso devetletko, tudi "osemletkarji" pa so zadnje tri razrede osnovne šole opravili po novem devetletnem programu in učnih načrtih.

- - -

Spoznanje, da kljub obljubam in obetom zadnje velike šolske preнове znanje naših šolarjev pretežno zaostaja za vrstniki v razvitih državah,

je neprijetno. Enako neprijetna je tudi ugotovitev, da se je slovenska "šolska stroka" pri razlagah mednarodnih raziskav znanja v zadnjih letih sklicevala na povprečne rezultate vseh (tudi manj razvitih) držav, izogibala pa bolj primerjavam z razvitimi državami (ki bi bile seveda bolj primerne, a za avtorje devetletke manj prijetne).

- - -

Prepričanje, da je znanje naših osnovnošolcev v devetletki primerljivo, celo boljše od vrstnikov v razvitih državah, je torej prazen mit.

Rezultati mednarodnih raziskav TIMSS in PISA kažejo, da ni tehtne podlage za verovanje v nadpovprečno znanje naših šolarjev. Ob tem se nujno postavlja kar nekaj vprašanj:

- Ali "šolska stroka", ki nas že več let prepričuje o nadpovprečnem znanju naših šolarjev, ne razume, da so pravi referenčni okvir za mednarodne primerjave razvite države, ne pa "kosmata" povprečja, ki vključujejo tudi dosežke mnogih manj razvitih držav?

Težko verjetno. Nenazadnje nekateri avtorji pretekle šolske preнове očitno dobro razumejo, katere primerjave bi morale biti pomembne za razumevanje stanja naše šole:

"... v državi bi morali doseči dogovor, da je treba visoko postaviti cilje glede znanja učencev. Tak konkretno določeni cilj je, med drugimi, da se v znanju slovenski učenci v mednarodnem merilu uvrščajo vsaj v zgornjo tretjino dosežkov učencev razvitih držav."

(dr. Janez Krek, časopis Dnevnik, 30.4.2011)

- Če "šolska stroka" razume, katere države so primeren referenčni okvir za primerjave dosežkov naših šolarjev, zakaj znanja naših šolarjev ne primerjajo s temi državami, pač pa še vedno s konglomeratom vseh držav, tudi z manj razvitimi?
- Je morda nekaterim "strokovnjakom" potreba po nadaljnem širjenju in utrjevanju mita o uspešni šolski prenovi in kakovostni devetletki nekaterim bolj pomembna od potrebe slovenske šole in družbe po iskrenem soočenju z vsemi vidiki (tudi z neuspehi) šolske preнове?

Vsekakor je jasno, da se bo treba čimprej iskreno in resno soočiti z neprijetnimi vprašanji o trenutnem stanju slovenske javne osnovne šole. Vsako nadaljnje odlašanje, sajenje public ter utrjevanje bajk, pripovedk in mitov o uspešni šolski prenovi in odlični devetletki namreč pomeni novo izgubljeno priložnost za poglobljen premislek. Pomeni pa tudi naslednjo izgubljeno generacijo slovenskih šolarjev.